

Známý český ekonom Kohout: Pokud budeme spoléhat na současné „zelené“ zdroje energie, bude zle. Auto jako vzácnost, drahé potraviny

- CZ24 News | 19. listopadu 2021

Pokud bychom se měli spoléhat na současné tzv. obnovitelné zdroje energie, bylo by to zlé. Čekal by nás návrat do časů, kdy automobil byl vzácností a kdy se o cestě do zahraničí vyprávělo celá léta, říká ekonom Pavel Kohout, ředitel společnosti Algorithmic Investment Management. Další následky? Například dražší potraviny. Skutečná ekologická katastrofa podle Kohouta leží úplně jinde.

Jak celkově hodnotíte klimatickou dohodu z Glasgow?

Můžeme mít různé názory na roli oxidu uhličitého generovaného člověkem na vývoj globálního klimatu. Pokud nevěříme, že oxid uhličitý má za následek globální oteplování, pak je dohoda špatná, protože může zničit západní ekonomiky. Pokud věříme, je rovněž špatná, protože emitenty s největším růstem (zejména Čínu a Indii) prakticky nijak neomezí.

Čeká Evropany při současném ekologickém kurzu Evropské unie pokles životní úrovně, nebo tomu lze nějakým způsobem předejít?

Dejme tomu, že se podaří poměrně rychle vyvinout novou generaci jaderných elektráren, nebo dokonce uvést do provozu použitelnou řízenou termojadernou reakci. To by zásadním způsobem změnilo situaci. Pokud bychom se však měli spoléhat na současné tzv. obnovitelné zdroje energie, bylo by to zlé. Čekal by nás návrat do časů, kdy automobil byl vzácností a kdy se o cestě do zahraničí vyprávělo celá léta. Víte, že v 50. letech stála letenka do Austrálie tolik co domek na předměstí Londýna?

Lze namítnout, že lidé tak žili běžně a byli i šťastní. Jenomže cestování není jediná věc, kterou bychom museli oželeť v případě opuštění fosilních paliv. Prudce by zdražily například potraviny, neboť traktory a kombajny, div se svete, potřebují naftu, stejně jako nákladní auta. Západní průmysl by byl z velké části zrušený, protože energetické náklady by zničily jeho konkurenceschopnost. Mimochodem, víte, že německá průmyslová výroba klesá již čtyři roky? Nyní je více než 16 procent pod svým maximem z listopadu 2017. Covid na tento propad neměl zásadní vliv, pokles nastal už před rokem 2020 a jeho příčiny lze patrně hledat právě ve vysokých cenách energií.

Z Evropy se může stát jeden velký skanzen pro bohaté čínské a indické turisty. Světové klima bychom nezachránili a sami bychom se zničili.

Země na konferenci COP26 v Glasgow souhlasily s postupným vyřazováním uhlí z výroby elektrické energie. Na nátlak Číny a Indie se totiž na poslední chvíli ustoupilo od původně zamýšlené deklarace o naprostém zavržení uhlí. Nad tímto ústupkem vyjádřil zklamání například eurokomisař Frans Timmermans. O čem to podle vás svědčí?

Rozvíjející se ekonomiky jsou přesvědčeny, že mají právo znečišťovat, stejně jak to dělaly ekonomiky vyspělých zemí od 18. století počínaje průmyslovou revolucí v Anglii. Do jisté míry je lze i chápat.

Jenomže tyto země - jmenovitě zejména Čína, Indie, Indonésie, Filipíny, Nigérie, Brazílie a mnohé další - si počínají naprosto bezohledně, přírodu skutečně drancují a devastují.

Zde bych zdůraznil, jak je chybné, že ekologie se smrškla na jediné téma, které je navíc podle všeho nedůležité: oxid uhličitý. Jsou důležitější věci: znečišťování moří těžkými kovy a plasty, drancování lovišť ryb, devastace tropických pralesů, úbytek živočišných druhů, otrava prostředí pesticidy a podobnými látkami.

Na Západě byla vytvořena hysterie proti letecké dopravě, která se na emisích podílí zcela zanedbatelně. Přitom Čína otevírá stále nové uhelné elektrárny. Zakázali jsme plastová brčka, ale projevílo se to nějak na ústích řek Mekong, Ganga nebo Jang C'ťiang? Pochybuji o tom. Vede se kampaň proti jednorázovým plenám, a dokonce přímo sebevražedná proti porodnosti. Nikdo ale neupozorňuje na skutečnou ekologickou katastrofu, kterou je populační exploze v Africe.

Nemůže toto opouštění „špinavých“ zdrojů energie znamenat, že EU sama sebe vhájí stále hlouběji do vlivové sféry Ruska a Běloruska?

Asi ano, ale toto mi přijde jako relativně menší hrozba. Závislost na ruském plynu? Ale proboha, v dnešním globalizovaném světě je každá ekonomika závislá na tolika externích dodavatelích, že nezávislost je iluze. Tolik se hovořilo o potravinové soběstačnosti. Hloupost: museli bychom být soběstační i v těžbě ropy, výrobě hnojiv, pesticidů a zemědělských strojů.

Rusko ani Bělorusko nám nemohou diktovat, jaké máme mít zákony, kolik mají činit naše daňové sazby nebo jakou máme mít zahraniční politiku. Kdysi jsme museli ve všem podstatném poslouchat Moskvu, ale ty časy jsou dávno pryč a odběr ruského plynu na tom nic nezmění. Rusko také není soběstačné, ani Čína.

Skupina signatářů glasgowské deklarace se zavázala, že do roku 2040 se v jejich státech přestanou prodávat nová vozidla se spalovacími motory. Jde o různorodou společnost, patří sem totiž na jedné straně třeba Polsko, Rakousko, Chorvatsko nebo Finsko, na straně druhé pak Rwanda, Srí Lanka nebo Keňa. Všechny tyto země pak předběhla Indie, která chce už v roce 2030 mít dvě třetiny nově prodaných vozidel na elektrinu. Jdou v těchto případech sliby ruku v ruce s realitou, nebo se jen stavějí vzdušné zámky?

Jak se říká: slibem nezarmoutíš. Talk is cheap, slova jsou levná.

Pojďme k příkladu Indie. Na tamním trhu, ačkoli je méně regulován než ten evropský, dnes není možné zakoupit spolehlivý elektromobil pod 300 tisíc korun, mediánová mzda v zemi je přitom asi 4 800 korun. To znamená, že by tamní zájemce musel ušetřit více než pět let svých mezd, aby si automobil mohl pořídit. Je podle vás reálné, aby se za osm let, tedy do roku 2030, situace či technologie zlepšily natolik, že elektromobily výrazně zlevní?

V Indii není automobil záležitostí širokých vrstev, protože pro většinu obyvatel je i ten nejlevnější stále nedostupný. Pouhá tři procenta indických domácností vlastní automobil ve srovnání s 18 procenty v Číně a 90 procenty v USA. Možná si lze představit, že přechod na elektromobilitu by v Indii byl méně komplikovaný, ovšem nevím, jak by to bylo s energetickou soustavou a nabíjecí infrastrukturou.

V Česku zatím žádný závazný slib o ukončení prodeje vozidel se spalovacími motory není, nejsou ani žádné výrazné pobídky pro koupi elektromobilů. Jak současný stav pravidel na domácí scéně hodnotíte? Měl by vydržet, nebo je potřebná změna?

V první řadě bychom měli mít seriózní, důvěryhodné propočty, jaká je environmentální náročnost

elektromobilů ve srovnání s tradičními vozy. Existují výpočty publikované společností Volvo, podle nichž jsou méně škodlivá tradiční auta. V této věci bychom měli mít jasno, než podnikneme nevratné a velmi nákladné kroky.

Mimochodem, hypotéza o vlivu lidmi generovaného oxidu uhličitého na klima je stále jen hypotéza. Vědecký konsenzus, je nám vždy opakováno. Ovšem na něj nelze vždy spoléhat. Až do 90. let panoval vědecký konsenzus, že žaludeční vředy jsou způsobeny stresem a špatnou životosprávou. Teprve relativně nedávno se přišlo na to, že příčinou vředů je ve skutečnosti bakteriální infekce.

Indové se zároveň zavázali, že do roku 2030 bude polovina jejich energetické spotřeby pocházet z obnovitelných zdrojů. Podle reportů IBEF přitom Indové mezi roky 2016-2020 dokázali podíl obnovitelné energie navýšit z cca 17,5 % pouze na 25,2 %. Aby dosáhli za osm let 50 %, muselo by se tempo výrazně zvýšit. Jakou hodnotu má tedy podle vás tento slib?

Opakuji: slibem nezarmoutíš.

Zdroj: parlamentnilisty